

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST		Vurdering/dokumentasjon
<p>Læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne • videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd • bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær • får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler, og som inspirasjon til fabulering og nyskaping • lytter til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver • blir kjent med bøker, sanger, bilder, media m.m. 		
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE
<ul style="list-style-type: none"> - Enkle rim og regler - Sanger - Snakkepakken - De voksne bruker korte setninger med få ord. - Bruke bilder, første bokstaven i barnets navn og ordbilder av navnet i garderoben, stellerom og barnets stol. - Enkle billedbøker/pekebøker - Alle barn har sitt eget «hus» med laminerte bilder av familiemedlemmer og seg selv. - Vi laminerer bilder av barna fra barnehagehverdagen, og henger dem synlig for barna. 	<ul style="list-style-type: none"> - Høytlesning/bøker - Tekstskaping - Samlingsstund - Lydbok - Munnmotorikk - Dramatisering - Strukturert begrepstrening - Samtale/undring - Språksprell - Gjenfortelle egne opplevelser - Blyantgrep - Tegning - Rim og regler - Ikt - Spille spill - Trene på å ta imot og utføre beskjeder - Trene på sosial kompetanse - Utvide begrep/benevning 	<ul style="list-style-type: none"> - Bøker med mer tekst/faktabøker - Trampoline - Førskoleregler - Lekeskriving - Barnesamtaler - Fortellelyst og gjenfortelle - Skrive navnet sitt - Ta imot kollektive beskjeder - Leik med tall og bokstaver - Vitser og gåter

KROPP, BEVEGELSE MAT OG HELSE			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring • skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer • videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet • får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider • utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen • utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige • får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold. 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> - Utnytte det fysiske miljøet - Hopping fra små høyder - Hermelek - Borte-tittei-lek - Grovmotoriske aktiviteter - Bevegelsesleker - Finmotorikse aktiviteter - Soving ute i vogn - Hjelp til selvhjelp, gjøre det de mestrer selv - Do/pottetrening - Kle av- og på seg selv - Vaske hender - Fokus på kroppen – meg selv. Benevne kroppsdelene - Gode/trygge rammer ved måltid - Erfaring med ulike smaker og konsistens 	<ul style="list-style-type: none"> - Hinderløype - Turer i nærmiljøet - Sang-/bevegelsesleik - Sansemotorikk - Utvikle positiv selvoppfatning - Fokus på kroppen vår - Lære om livssyklusen - Selvstendighetstrening - Bruke naturen som lekeplass - Finmotorikk - Gode «bordvaner» - Erfaring med ulike verktøy (hammer, sag o.l.) - Sunt kosthold - Trene på å smake på ukjent mat/nye smaker - Trene på å si nei når det er noe barnet ikke liker 	<ul style="list-style-type: none"> - Mestre saging, spikking og snekkering - Delta i matlaging både inne og ute - Trene på øye- håndkoordinasjon - Bli bevisst på egne grenser og selvregulering - Utvikle gode holdninger til egen og andres kropp - Akseptere at vi er forskjellige - Lære om kroppen, kroppens reaksjoner og behov - Lære enkel førstehjelp 	

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • utvikler sin følsomhet til å lytte, iaktta og uttrykke seg gjennom allsidige møter med og refleksjon over kultur, kunst og estetikk • styrker sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk • tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet • utvikler elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form, for å • kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama • opplever at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet og forståelse. 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> - Utorske og eksperimentere med ulikt materiell (leire, maling, lim etc.) - Trene på å bruke alle sansene - Trene på å vise følelser v/hjelp av mimikk, lyd og bevegelse - Få erfaring med rytmeinstrumenter - Trene på å lytte og lage enkle sanger - Dramatisering - Hermelek - Erfaring med ulike bordaktiviteter - Lære rød, blå og gul 	<ul style="list-style-type: none"> - Lære navn på instrumenter - Jule- og påskeverksted - Erfaring med og tilgang til ulike materiell - Erfaring med ulike uttrykksformer - Føle skaperglede og mestringsglede - Jobbe med prosjekt/temaarbeid - Lære om våre og andre kulturers tradisjoner - Utforske og eksperimentere med naturmateriale - Norske folkeeventyr og eventyr fra andre land 	<ul style="list-style-type: none"> - Turer i nærmiljøet - Bli kjent med ulike bygninger - Lære om kunstnere og komponister - Trene på å tørre å uttrykke seg kreativt - Mestre å bruke ulike verktøy innen forming og kreativitet - Erfaring med digitale verktøy - Lære om kommunevåpenet - Lære om vår lokalhistorie og kulturelle attraksjoner og begivenheter - Trene på å opptre for andre (publikum) 	

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • opplever naturen og undring over naturens mangfoldighet • opplever glede ved å ferdes i naturen og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen • får erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon • lærer å iakttå, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verdenen • erfarer hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet. 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve/erfare naturkreftene - Være ute i all slags vær - Bruke naturen som lekeplass - Turer i nærmiljøet - Se på endringene i nature til de ulike årstidene og værtypene vi har - Bli kjent med ulike dyr, fugler, insekt og blomster - Se på bilder i bøker og på digitale verktøy - Alle barn skal ha mulighet for å være ute minst en gang pr. dag. 	<ul style="list-style-type: none"> - Se på dyrespor og ekskrementer - Lære seg å sette pris på og ha respekt for naturen - Samtale rundt vær/klær/årstid. - Lage fuglebrett - Lære om ukedager, måneder og dato - Lære bålregler - Lære spikkeregler - Lære om de fire elementene - Bruke sansene - Høste, sanke og samle - Undre seg og utforske dyr og planter - Naturvern - Bruke digitale verktøy 	<ul style="list-style-type: none"> - Forståelse for bærekraftig utvikling - Eksperimentere innen fysikk, kjemi og teknikk - Oppmuntre til konstruksjon og produksjon av det vi finner ute - Lære om vår fauna - Lære om solsystemet - Lære om økosystemet - Få mer kjennskap til og erfaring med digitale verktøy. Bruke det til å skaffe seg kunnskap om det vi ser og opplever ute i naturen. 	

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet får innsikt i grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og deres plass i kulturen får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner og tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen blir kjent med religion, etikk og filosofi som del av kultur og samfunn. 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> Lære å vise omsorg og empati for hverandre og ta vare på hverandre Undre seg og utforske Være spørrende og nysgjerrig Forståelse for forskjellen på rett og galt Opplever å bli tatt på alvor Trener på å dele med hverandre og hjelpe til Vi sier «god morgen», «hei» og «tak for i dag» Vi markerer kristne høytider med konkrete (bilder, bøker og gjenstander) 	<ul style="list-style-type: none"> Tid til å undre seg og stille spørsmål Trener på å løse konflikter Bry seg om og ta vare på hverandre Advent- og påskesamling Blir kjent med samisk kultur og ulike religioner Være en god venn og få en god venn Respekt for alt liv Forståelse av hva som er rett og galt Gode samtaler Lærer om våre tradisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> Adventsamling i forbindelse med «storungetreff» Reflektere over egne handlinger Filosofering og fantasi Utføre ansvarsoppgaver Erfaring med konflikthåndtering Vise toleranse og respekt for ulikheter. Være «gjest» i naturen Barns rettigheter (barnekonvensjonen) Være den beste utgaven av seg selv 	

NÆRMILJØ OG SAMFUNN			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • utvikler tillit til egen deltakelse i og påvirkning av fellesskapet • erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap • blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet • opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter • blir kjent med noen historiske endringer i lokalmiljø og samfunn • utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett • blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv. 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> - Blir kjent med barnehagens rutiner og regler - Trene på turtaking - Starter opp med turer på våren. Blir kjent med, oppdager og utforsker nærmiljøet - Prøver nye aktiviteter - Kjennskap til seg selv, familien og venner 	<ul style="list-style-type: none"> - Lærer trafikkregler - 17. mai feiring - Blir kjent med barnehagens nærområde og våre turområder - Samtaler rundt naturopplevelser - Kunnskap om vår verden - Lærer om samenes kultur - Utvikler gode vennskap - Inkluderer andre i leken 	<ul style="list-style-type: none"> - Får kjennskap til ulike bygninger og arbeidsplasser - Utvider turene i nærmiljøet - Lærer forskoleregler - Besøker Sodin skole, SFO og andre barnehager - Lærer om kongefamilien og nasjonaldagen vår - «Storungetreff» med de andre sentrumsbarnehagene - Besøker kommunehuset, biblioteket og kirken - Barnekonvensjonen - Får kjennskap til ulike fam.typer 	

ANTALL, FORM OG ROM			Vurdering/dokumentasjon
Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • opplever glede over å utforske og leke med tall og former • tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper • erfarer, utforsker og leker med form og mønster • erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne • erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering 			
1 – 2 ÅR	3 – 4 ÅR	SKOLESTARTERE	
<ul style="list-style-type: none"> - leker med tall fra 1 – 10 - teller fingrer, tær og barn i gruppa - knytter tellingen og bekrepsbruken til kjente konkrete - bruker telling i hverdagen gjennom bøker, sanger, eventyr og spill - leker med former, puttekasser og puslespill - leker med ulike materiell og leker som gir erfaring med sortering, klassifisering og sammenligning - lærer enkle regler, ellinger og eventyr - snakkepakken 	<ul style="list-style-type: none"> - stimulerer og oppmuntrer barna til bevisstgjøring rundt matematiske begreper - Lærer om tallmengde - Rim, regler og ellinger - Eventyr og historier - Terningspill - Regellek - Sortere og organisere - Rekkefølge på dagen vår, uken, året og årstid - Lage mønster - Dekke bord - Kle på seg selv 	<ul style="list-style-type: none"> - Strategispill - Tallforståelse - Trampoline (førskeboka) - Erfaring med ulike måleenheter - Konstruksjonslek - Ulikheter og likheter - Legger merker til detaljer i naturen - Butikklek - Snakker om klokka og lærer om begreper som time, minutt og sekund - Lærer trafikkregler og trafikkskilt - IKT- erfaring og eksperimentering - Praktiske matteoppgaver både ute og inne - Bruker «mattekassen» og «matematikk naturligvis» 	